SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 2022

221/2022

Laki
Rikosseuraamuslaitoksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Rikosseuraamuslaitoksen tehtävät ja organisaatio

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiosta, tehtävistä ja hallinnosta.

2 §

Rikosseuraamuslaitoksen tehtävät

Rikosseuraamuslaitoksen tehtävänä on ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomittujen valvonta, nuorisorangaistuksen, yhdyskuntapalvelun, valvontarangaistuksen, ehdottoman vankeusrangaistuksen, sakon muuntorangaistuksen ja yhdistelmärangaistuksen täytäntöönpano, ehdonalaiseen vapauteen päästettyjen valvonta sekä tutkintavankeuden toimeenpano. Lisäksi Rikosseuraamuslaitos hoitaa muut sille säädetyt tehtävät.

3 §

Rikosseuraamuslaitoksen organisaatio

Oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva, oikeusministeriön ohjauksessa ja valvonnassa toimiva Rikosseuraamuslaitos on valtakunnallisesti toimiva virasto, jonka toimialueena on koko maa.

Rikosseuraamuslaitos muodostuu kehittämisestä ja ohjauksesta, asiakasprosesseista, hallinto- ja tukipalveluista sekä operatiivisesta toiminnasta vastaavista vastuualueista. Vastuualueet jakaantuvat yksiköihin. Vastuualueista ja niiden tehtävistä annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella.

Rangaistusten täytäntöönpanemiseksi ja tutkintavankeuden toimeenpanemiseksi Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisesta toiminnasta vastaavaan vastuualueeseen kuuluu rikosseuraamuskeskuksia. Rikosseuraamuskeskuksessa on yhdyskuntaseuraamustoimistoja, vankiloita ja muita yksiköitä. Rikosseuraamuskeskuksista ja niiden toimialueista annetaan tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Rikosseuraamuskeskuksen yksiköistä annetaan säännökset oikeusministeriön asetuksella.

HE 57/2021
LaVM 1/2022
EV 8/2022

Rikosseuraamuslaitoksen kehittämisestä ja ohjauksesta vastaavaan vastuualueeseen kuuluu Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetussa laissa (1316/2006) tarkoitettu Rikosseuraamusalan koulutuskeskus.

Vankien terveydenhuollon järjestämisestä vastaa Vankiterveydenhuollon yksiköstä annetussa laissa (1635/2015) tarkoitettu Vankiterveydenhuollon yksikkö.

Vankeusrangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta vastaavien yksiköiden poikkeavasta kielellisestä asemasta säädetään kielilaissa (423/2003).

4 §

Rikosseuraamuskeskuksen tehtävät

Rikosseuraamuskeskus vastaa omalla toimialueellaan rangaistusten täytäntöönpanosta ja tutkintavankeuden toimeenpanosta sekä muista sille laissa säädetyistä ja Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätyistä tehtävistä. Rikosseuraamuskeskus vastaa toimintansa laillisuudesta, yhdenmukaisuudesta ja tuloksellisuudesta sekä rangaistusten täytäntöönpanon ja tutkintavankeuden toimeenpanon kehittämisestä Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueiden ohjauksessa. Rikosseuraamuskeskus tekee toimialueellaan yhteistyötä muiden viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, rikosseuraamuskeskuksen tehtävänä on suorittaa muut Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueiden sille erikseen määräämät tehtävät. Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueet voivat määrätä rikosseuraamuskeskuksen tehtäväksi toisen rikosseuraamuskeskuksen tehtäviä, jos se on tarpeen rangaistusten täytäntöönpanon tai tutkintavankeuden toimeenpanon tavoitteiden saavuttamisen, työn tasaamisen, erityisosaamisen tai muun erityisen syyn vuoksi.

2 luku

Rikosseuraamuslaitoksen johtaminen ja asioiden ratkaiseminen

5 §

Johtaminen

Rikosseuraamuslaitosta johtaa pääjohtaja.

Rikosseuraamuslaitoksen vastuualuetta johtaa vastuualueen johtaja. Vastuualueen yksikköä johtaa yksikönpäällikkö.

Rikosseuraamuskeskusta johtaa rikosseuraamuskeskuksen johtaja. Yhdyskuntaseuraamustoimistoa, vankilaa ja rikosseuraamuskeskuksen muuta yksikköä johtaa yksikönpäällikkö.

6 §

Asioiden ratkaiseminen

Pääjohtaja ratkaisee koko Rikosseuraamuslaitosta koskevat, vastuualueen johtaja vastuualuetta koskevat, rikosseuraamuskeskuksen johtaja rikosseuraamuskeskusta koskevat ja rikosseuraamuskeskuksen yksikönpäällikkö yksikköä koskevat asiat, jollei niitä ole säädetty taikka Rikosseuraamuslaitoksen tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty muun virkamiehen ratkaistaviksi.

Pääjohtaja voi yksittäistapauksessa pidättää itselleen päätösvallan asiassa, jonka ratkaiseminen on muualla kuin laissa uskottu laitoksen muulle virkamiehelle. Vastuualueen johtaja sekä rikosseuraamuskeskuksen johtaja ja yksikönpäällikkö voivat yksittäistapauksessa pidättää itselleen päätösvallan asiassa, jonka ratkaiseminen on muualla kuin laissa uskottu hänen alaiselleen virkamiehelle.

7 §

Rikosseuraamuslaitokselle tehdyn hallintokantelun ratkaiseminen

Rikosseuraamuslaitokselle tehdyn laitosta tai sen virkamiehen toimintaa koskevan hallintokantelun ratkaisee kehittämisen ja ohjauksen vastuualueen johtaja tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty kyseisen vastuualueen virkamies. Vastuualueen johtajan toimista tehdyn kantelun ratkaisee pääjohtaja. Pääjohtajan toimista tehdyn kantelun ratkaisee oikeusministeriö.

3 luku

Erinäiset säännökset

8 §

Rikosseuraamuslaitosta koskevien vahingonkorvausasioiden käsittely

Rikosseuraamuslaitosta koskevien vahingonkorvausasioiden käsittelystä säädetään valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetussa laissa (978/2014).

9 §

Vankien työtoiminnan ja laitosmyynnin suoritteiden maksullisuus

Vankien työtoiminnan suoritteet ovat maksullisia. Suoritteiden hinnoista päätetään liiketaloudellisin perustein. Hintoja voidaan kuitenkin rangaistusten täytäntöönpanon tavoitteisiin liittyvistä syistä alentaa siten, että ne vastaavat käypää hintatasoa.

Laitosmyymälöiden tuotteet ovat maksullisia. Tuotteista peritään käypää hintatasoa vastaava hinta. Hintoja voidaan kuitenkin rangaistusten täytäntöönpanon tavoitteisiin liittyvistä syistä alentaa siten, että ne kattavat vähintään tuotteen hankintakustannukset.

Vankila päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen suoritteiden hinnoittelusta. Maksujen perinnässä noudatetaan, mitä yksityisoikeudellisten saatavien perinnästä säädetään. Suoritteita koskevat maksuriidat käsitellään riita-asiana käräjäoikeudessa.

10 §

Ulkoiset tunnukset

Rikosseuraamuslaitoksen tunnuskuvasta, virkapuvusta ja sen käytöstä sekä suoja- ja erityisvaatetuksesta samoin kuin virkamerkistä säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on virkatehtävää suorittaessaan pidettävä mukanaan virkamerkki sekä tarvittaessa pyynnöstä esitettävä se, kun esittäminen virkatehtävää vaarantamatta on mahdollista. Tarkemmat säännökset virkamerkin käytöstä annetaan oikeusministeriön asetuksella.

Rikosseuraamuslaitos voi antaa tarkempia määräyksiä virkapuvun ja suojavaatetuksen käyttövelvollisuudesta, käyttövelvollisuudesta poikkeamisesta, käytöstä rikosseuraamusalan tutkintoon johtavassa koulutuksessa, hankinnasta, lainaamisesta sekä käytöstä poistettavien virkapukujen ja suojavaatetuksen hävittämisestä.

11 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella annetaan säännökset asioiden käsittelemisestä ja ratkaisemisesta, edustamisesta tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa, henkilöstöstä, virkamiesten erityisistä kelpoisuusvaatimuksista ja kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuk-

sista, nimittämisestä virkaan tai virkasuhteeseen, virkavapauden myöntämisestä, tehtävien järjestämisestä toimintayksiköiden välillä sekä henkilökortista.

12 §

Rikosseuraamuslaitoksen ja rikosseuraamuskeskuksen työjärjestys

Työskentelyn järjestämisestä Rikosseuraamuslaitoksessa määrätään Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtajan vahvistamassa työjärjestyksessä. Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätään Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueen yksiköiden perustamisesta ja lakkauttamisesta, vastuualueiden ja niiden yksiköiden, rikosseuraamuskeskusten, yhdyskuntaseuraamustoimistojen ja vankiloiden sisäisestä organisaatiosta, työnjaosta ja johtamisesta sekä tehtävistä ja niiden järjestämisestä, virkamiesten tehtävistä, toimivallan jaosta ja sijaisista, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta, ilman esittelyä ratkaistavista asioista, johtoryhmistä sekä muista hallintoon kuuluvista, toiminnan järjestämiseksi tarpeellisista asioista siltä osin kuin näistä asioista ei määrätä tarkemmin rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä.

Työskentelyn järjestämisestä rikosseuraamuskeskuksessa määrätään operatiivisen toiminnan vastuualueen johtajan vahvistamassa rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä. Rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätään rikosseuraamuskeskuksen ja sen yksiköiden sisäisistä tehtävistä ja niiden järjestämisestä, virkamiesten tehtävistä, toimivallan jaosta ja sijaisista, asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta sekä muista rikosseuraamuskeskuksen sisäiseen hallintoon kuuluvista, toiminnan järjestämiseksi tarpeellisista asioista.

4 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2022.

Tällä lailla kumotaan Rikosseuraamuslaitoksesta annettu laki (953/2009), jäljempänä *kumottu laki*.

14 §

Viittaussäännös

Mitä muualla laissa säädetään Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköstä, rikosseuraamusalueesta ja arviointikeskuksesta sekä keskushallintoyksikön johtajista, aluejohtajasta, arviointikeskuksen johtajasta, täytäntöönpanoyksikön johtajasta, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen johtajasta, yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajasta ja vankilan johtajasta, koskee tässä laissa tarkoitettua Rikosseuraamuslaitoksen vastuualuetta, vastuualueen yksikköä ja rikosseuraamuskeskusta sekä vastuualueen johtajaa, rikosseuraamuskeskuksen johtajaa ja yksikönpäällikköä.

Jos muussa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä viitataan kumottuun lakiin, viittauksen katsotaan tarkoittavan viittausta tämän lain vastaavaan säännökseen.

15 §

Tehtäviä koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain tullessa voimaan Rikosseuraamuslaitoksen eri toimintayksiköissä vireillä olevat asiat sekä niiden tekemät sopimukset ja sitoumukset sekä näistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät vastaaville tämän lain mukaisille toimintayksiköille siten kuin niiden tehtävänjaosta laissa ja valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätään.

16 §

Henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset

Henkilöstön asemasta säädetään valtion virkamieslain (750/1994) 2 luvussa.

Päätökset virkojen muuttamisesta ja henkilöstön sijoittamisesta tekee ennen lain voimaantuloa pääjohtaja tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty Rikosseuraamuslaitoksen muu virkamies.

Helsingissä 1.4.2022

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ ISSN 1455-8904